

**Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ В. БРЮСОВА
BRUSOV STATE UNIVERSITY**

**ԲԱՆԲԵՐ
Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ВЕСТНИК ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ
В. БРЮСОВА
BULLETIN OF BRUSOV STATE UNIVERSITY**

**ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

ПЕДАГОГИКА И СОЦИАЛЬНЫЕ НАУКИ

PEDAGOGY AND SOCIAL SCIENCES

2 (59)

**Վ. ԲՐՅՈՒՍՈՎԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
«ԼԻՆԳՎԱ» ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ**

ԵՐԵՎԱՆ - 2022

**ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԲՆԱԳԻՐ ԼԵԶՎԱՆՅՈՒԹԻ ԿԻՐԱՌՄԱՄԲ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ
ՓՈԽՆԵՐԳՈՐԾՈՒՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ**

**ՍՈՒՍԱՆՆԱ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
ԱՆԻ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ**

Համառոտագիր

Հոդվածում քննության է առնվում բնագիր լեզվանյութի կիրառմամբ սովորողների գործնական հմտությունների և կարողությունների ձևավորման հիմնախնդիրն անգլերենի ուսուցման գործընթացում: Հստակեցվում է այն գաղափարը, որ լեզվի յուրացման արդյունավետությունը կախված է ուսուցման գործընթացում սովորողների ներգրավվածությունից, որն էլ իրականանում է դասարանում փոխներգործուն միջավայրի ապահովմամբ: Վերջինիս համար միայն պարզ բանավոր հաղորդակցությունը բավարար չէ, անհրաժեշտ է առավել խոր, ինտենսիվ և կարգավորված փոխներգործություն, համապատասխան տեքստային նյութ, որը դասապրոցեսն առավել հետաքրքիր և արդյունավետ կդարձնի: Այս տեսանկյունից բնագիր տեքստերն արդյունավետ են, քանի որ կապված են առօրյա կյանքի հետ, և դրանց կիրառումն ուսուցման գործընթացում ստեղծում է կապ իրական աշխարհի հետ՝ զուգահեռաբար երաշխավորելով սովորողների լեզվահաղորդակցական կարողությունակությունների, աշխարհնաչափության, աշխարհընկալման, ինչպես նաև նրանց՝ ժողովրդավարական արժեքների նկատմամբ պատշաճ վերաբերմունքի ձևավորումը:

Հիմնաբառեր՝ բնագիր լեզվանյութ, փոխներգործուն միջավայր, միջառարկայական ինտեգրում, խոսքային հաղորդակցություն, բառային/բերականական կառույցներ

Ներածություն

Օտար լեզուների դասավանդման մեթոդիկայում փոխներգործությունը՝ որպես լեզվի ուսուցման գործընթաց և արդյունք, ունի առանցքային նշանակություն, քանի որ լեզուն ոչ միայն

հաղորդակցման նպատակով է կիրառվում, այլև հենց այդ հաղորդակցումն է նպաստում սովորողների լեզվական գիտելիքների ու կարողությունների ձևավորմանը, զարգացմանը: Լեզվի յուրացման արդյունավետությունը կախված է ուսուցման գործընթացում սովորողների ներգրավվածությունից, որն էլ իրականանում է փոխներգործության շնորհիվ: Չէ՞ որ փոխներգործության ընթացքում են նրանք լսում, կարդում, խոսում կամ գրում՝ օգտագործելով ձեռք բերած հենքային գիտելիքներն ու հաղորդակցական կարողությունները:

Օտար լեզու ուսուցանելիս փոխներգործության ողջ գործընթացը պետք է ուղղված լինի լեզվի՝ որպես հաղորդակցման միջոցի արդյունավետ օգտագործմանը, այսինքն՝ սովորողների գործնական հմտությունների և կարողությունների ձևավորմանը: Վերջինիս իրականացման համար, սակայն, միայն պարզ բանավոր հաղորդակցությունը բավարար չէ, անհրաժեշտ է առավել խորը, բովանդակահեն և նպատակամետ փոխներգործություն:

Փոխներգործուն միջավայրի ապահովումը դասարանում

Խոսքային միջավայրի կազմակերպման ձևերն ու մեթոդները տարբեր են: Տարրական դպրոցում ուսուցման գործընթացում առավել նպատակահարմար են խաղային տեխնոլոգիաները: Երեխաներին հետաքրքիր են խաղ-մրցույթները, դերախաղերը: Նրանք հաճույքով յուրացնում են խոսքային նմուշները, կրկնում հնչերանգը, սիրով մասնակցում խմբային աշխատանքների: Հետևաբար, ուսուցչի խնդիրն է՝ յուրաքանչյուր դաս դարձնել հետաքրքիր, գրավիչ՝ զուգահեռաբար ակտիվացնելով նաև աշակերտների իմացական-ճանաչողական հետաքրքրությունները:

Փոխներգործուն միջավայրի ապահովման համար կարևոր է այն տեքստային նյութը, որը դասապրոցեսն առավել հետաքրքիր և արդյունավետ է դարձնում: Այս տեսանկյունից մասնավորապես պահանջված են բնագիր տեքստերը, որոնք բնույթով, բովանդակությամբ, ինչպես նաև լեզվանյութի յուրացման դժվարության աստիճանով պետք է համապատասխանեն սովորողների տարիքային առանձնահատկություններին, նրանց լեզվահաղորդակցական և ընդհանուր մտավոր կարողություններին:

Բնագիր տեքստերն առօրյա կյանքի թեմաներին առնչվող նյութեր են, դրանք բարելավում են սովորողների հաղորդակցական

կարողությունները, խթանում միջմշակութայնությունը: Այս տեքստերը ստեղծվում են ոչ ուսուցողական նպատակով: Սակայն այժմ, երբ ակնհայտ է լեզվակրթության և առօրյա կյանքի կապը, բնականաբար այդ տեքստերի կիրառումն ուսուցման գործընթացում արդյունավետ է: Հարկ է նշել, որ աուտենտիկությունը (authenticity) ոչ միայն վերաբերում է տեքստերին, այլև այն ողջ միջավայրին, որ ստեղծվում է դասարանում՝ երկխոսություններ, իրավիճակներ, լեզվանյութ, թեմաներ, գործնական բազմաբնույթ աշխատանքներ:

Բնագիր լեզվանյութի ընտրությունը

Բնագիր լեզվանյութի հետ աշխատելիս աշակերտները կարող են յուրացնել տվյալ լեզվի վարքագծային կաղապարները, որոնք արտացոլված են այդ տեքստերում, սակայն գլխավորը ոչ թե կրկնօրինակելն է, այլ հաղորդակցվելը, փոխներգործելը: Հետևաբար, ուսուցիչները պետք է հնարավորինս խնամքով և նրբանկատորեն ընտրեն/մշակեն բնագիր լեզվանյութը՝ կարևորելով փոխներգործուն միջավայրի ստեղծման անհրաժեշտությունը դասարանում:

Ըստ հանրակրթական դպրոցներում մեր իրականացրած հարցումների՝ և՛ ուսուցիչները, և՛ սովորողները նախընտրում են բնագիր տեքստերը: Սակայն շատ կարևոր է դրանց ընտրությունը ճիշտ կազմակերպելը՝ պայմանավորված ուսուցման տարբեր փուլերում առաջադրված խնդիրներով և ակնկալվող վերջնարդյունքներով:

Բնագիր տեքստերը տարաբնույթ են՝ հայտարարություններ, կերակրացանկեր, բաղադրատոմսեր, երգեր, ցուցակներ, հողվածներ, թերթեր, ամսագրեր, ֆիլմեր, նկարներ, փաստաթղթեր և այլն: Այսօր նմամատիպ տեքստերով ողողված է համացանցը: Այդ տեքստերն օգնում են պատկերացում կազմել այս կամ այն երկրի ժողովրդի մշակույթի, կենցաղի, պատմության, սովորույթների մասին:

Բնագիր տեքստերի հետ աշխատելիս սովորողները յուրացնում են նոր բառեր, արտահայտություններ, կայուն լեզվական/քերականական կառույցներ, որոնք կարող են օգտագործել առօրյա կյանքի տարբեր իրավիճակներում: Բնագիր նյութի ընթերցումը հնարավորություն է տալիս տեսնել տողատակերը, կռահել հեղինակի միտքը, այն ամենը, ինչ նա մտադիր է փոխանցել ընթերցողին:

Բնագիր տեքստերում լեզուն ներկայացված է ճիշտ կաղապարներով և կանոնակարգված: Այդ տեքստերը օգտագործվում են

հաղորդակցական կարողությունները զարգացնելու համար: (Ասատրյան, 2019): Դասարանում բնագիր լեզվանյութը կիրառելու ամենակարևոր նպատակներից մեկը սովորողներին իրական լեզուն բացահայտելն է: Նույնիսկ, եթե դասարանում առկա չէ իրական կյանքին բնորոշ իրավիճակ, բնագիր լեզվանյութի օգտագործումը շատ կարևոր է: Բավականին վիճելի հարց է՝ արդյոք բնագիր լեզվանյութը չի՞ կորցնում իր նշանակությունը, երբ այն չի օգտագործվում բուն համատեքստում: Անգամ, եթե դա ճիշտ է, սովորողն այնուամենայնիվ ճանաչում է իրական խոսույթը, որը տարբերվում է դասագրքային լեզվից: Ամենից առաջ դրանք սովորողներին հնարավորություն են տալիս տեղեկանալ, թե ինչ է կատարվում իրենց շուրջը:

Բնագիր նյութերը միշտ ասելիք ունեն: Օտար լեզվով իրական տեքստից իրական տեղեկություն ստանալը կարող է շատ ավելի մոտիվացնել սովորողներին օտար լեզու սովորելու գործում: Միաժամանակ դրանք արտացոլում են լեզվում տեղի ունեցող փոփոխությունները, զարգացումները: «Բնագիր տեքստերը կարող են մոտիվացնող լինել, քանի որ ապացույց են, որ լեզուն օգտագործվում է մարդկանց կողմից իրական կյանքի նպատակների համար» (Nuttall, 1996):

Երբ որևէ բնագիր նյութ դասարան է բերվում, ապա դա պետք է արվի որոշակի նպատակի համար: Ուսուցիչը պետք է ունենա հստակ սահմանված ուսուցողական նպատակ, այսինքն՝ ինչ պետք է աշակերտները սովորեն այդ նյութերից: Բնագիր նյութերը պետք է կիրառվեն սովորողների կարողություններին համապատասխան, իսկ առաջադրանքների կատարման համար նյութի ամբողջական ըմբռնումն անհրաժեշտություն չէ:

Բնագիր տեքստերը կիրառվում են ոչ միայն ընթերցանական, այլ նաև ունկնդրական վարժություններ կատարելու ժամանակ, սակայն պետք է փաստել, որ դրանց ըմբռնումն իրականում փոքր ինչ դժվար է սկսնակ սովորողների համար: Ուստի ավելի արդյունավետ է, որ դրանք գերազանցապես կիրառվեն ավագ դպրոցում: Ռիչարդսը նշում է, որ բնագիր տեքստերի կիրառումը ունկնդնելու փուլում պետք է կազմակերպել՝ հաշվի առնելով այն թեմաները կամ բնագավառը, որին ծանոթ են սովորողները (2005):

Մասնագետներից շատերի համոզմամբ՝ գրական տեքստերը չի կարելի ձևափոխել կամ պարզեցնել. սովորողները պետք է կարողանան տարբեր առաջադրանքների միջոցով հաղթահարել դրանց յուրացման դժվարությունները:

Ինչպես հայտնի է, մեթոդական տեսանկյունից ընթերցանական վարժությունները բաժանվում են երեք փուլի՝

- նախընթերցանական
- բուն ընթերցանական
- հետընթերցանական:

Ուսուցումն ըստ վերոնշյալ փուլերի կազմակերպելն օգնում է սովորողներին՝ հասկանալ տեքստի թեման, բովանդակության կարևոր կետերը, ուսումնասիրել և յուրացնել բառապաշարը, քերականական նյութը (Sheils, 1993): Էական է նշել, որ շատ հաճախ տեքստի քերականական միավորներն ավելի դժվար են ընկալվում և հիշվում սովորողների կողմից, քան թեմատիկ բառապաշարը:

Բնագիր տեքստերն իրենց առանձնահատկություններով տարբերվում են ոչ բնագիր տեքստերից: Դրանք խթանում են փոխներգործուն միջավայրի ստեղծմանը դասարանում: Մինչդեռ ոչ բնագիր տեքստերը զուտ տեղեկատվական բնույթ ունեն, որոնցում շեշտադրվում են լեզվական կառույցները, քերականական կանոնների ճշգրիտ օգտագործումը: Բնագիր տեքստերը հակված են բարձրացնել սովորողների հաղորդակցական կարողությունները (Ասատրյան, 2019): Մեր կատարած ուսումնասիրություններից պարզ է դառնում, որ ժամանակակից դասագրքերը գեազանցապես ներառում են ոչ բնագիր տեքստեր, որոնցում շեշտադրվում է բառաքերականական կառույցների կարևորությունը: Սակայն դրանք իրենց բնույթով չեն խթանում փոխներգործուն միջավայրի ձևավորումը դասարանում:

Լեզվի ավանդական դասարաններում սովորաբար տիրում է ուսուցչակենտրոն մթնոլորտ: Ուսուցիչը ներկայացնում է նոր թեման, բացատրում քերականությունը, կարդում երկխոսություններ և այլն, այսինքն՝ քիչ ժամանակ է տրամադրում սովորողներին՝ նրանց գիտելիքները գործնականում կիրառելու նպատակով: Փաստորեն, ուսուցչի խոսելու ժամանակը (ՈՒԽԺ) գերազանցում է սովորողի խոսելու ժամանակին (ՍԽԺ): Սակայն հաղորդակցական ուսուցման գլխավոր նպատակներից մեկն այնպիսի միջավայրի ստեղծումն է դասարանում,

որը կապահովի սովորողների միջև արդյունավետ և բնական հաղորդակցում, փոխներգործություն:

Ինչպես յուրաքնչյուր գիտական մոտեցում, լեզվի յուրացման ինտերակտիվ մոտեցումը նույնպես ունի իր սկզբունքները: Հաջորդիվ ներկայացնում ենք Դ. Բրաունի առաջադրած սկզբունքները, որոնք փոխներգործության հիմքն են կազմում, և կարծում ենք՝ դրանց կիրառումը բնագիր լեզվանյութի ներմուծմամբ կապահովի ուսուցման գործընթացի արդյունավետություն (1994).

Սովորողների ինքնավարություն - Լեզվի ուսուցման գործընթացում փոխներգործունեությունն իրականություն է դառնում միայն այն ժամանակ, երբ հաղորդակցումը հիմնվում է իմաստի և տեղեկատվության, այլ ոչ քերականական/լեզվական կառույցների, տարրերի կամ կանոնների վրա: Այդ իսկ պատճառով ուսուցիչը պետք է դասարանում ապահովի բարեհունչ ուսուցողական միջավայր, որպեսզի սովորողները ազատ և անկաշկանդ հաղորդակցվեն:

Ներքին շարժառիթ - Սովորողները պետք է կարողանան արտահայտել իրենց ասելիքը և ունենան լեզուն օգտագործելու ներքին մղում:

Ռազմավարական կոմպենտենցիա - Փոխներգործությունը ենթադրում է հաղորդակցական որոշակի ռազմավարությունների տիրապետում և կիրառում, օրինակ, ինչպես արտահայտվել, ինչպես տեղեկությունն ավելի ընկալելի դարձնել զրուցակցին, ինչպես վերածնակերպել/պարզեցնել միտքը, կանխել հաղորդակցման ծախսումը և վերջապես՝ ինչպես վերականգնել ընդհատված հաղորդակցությունը: Ինտերակտիվ խոսույթը ենթադրում է խոսքի մշակման, ընկալման և վերարտդրման բազմաթիվ արդյունավետ ռազմավարությունների տիրապետում և կիրառում:

Խանգարող խնդիրների/վտանգի գործոնը - Հաղորդակցության ժամանակ կարող են լինել բազմաթիվ դրական ու բացասական ազդեցություններ, անակնկալներ, որ դժվարացնեն կամ խոչընդոտեն հաղորդակցումը, օրինակ՝ խոսույթին ուղեկցող աղմուկը, արտահայտվողի առոգանությունը, անհատական շեշտադրումները, խոսքի արագությունը, մայրենի լեզվի բացասական ազդեցությունը և այլն:

Լեզու-մշակույթ կապը - Հաջողված փոխներգործությունը ենթադրում է իրազեկ լինել տարբեր ժողովուրդների լեզուների և նրանց մշակույթների արժեքներին, առանձնահատկություններին:

Հաղորդակցական լեզվական կոմպետենցիա - Փոխներգործությունը հաջողված է, եթե այն իրականացնելիս հաշվի է առնվում լեզվական, սոցիալ-լեզվական, խոսութային, գործաբանական, ռազմավարական, սոցիալ-մշակութային և այլ գործոնների կարևորությունը (որտեղ, երբ և ինչպես կիրառել լեզուն):

Էական է նշել, որ վերոնշյալ սկզբունքներն արդյունավետ փոխներգործության միայն հիմքն են կազմում: Բնականաբար, անչափ կարևոր է փոխներգործուն, միջմշակութային ուսուցչի դերը:

Ակնհայտ իրողություն է, որ դասարանում տարածությունը կարծես բաժանվում է երկու մասի՝ առջևի գոտի և ետին գոտի: Առջևի գոտին սովորելու համար ավելի նպաստավոր է, քանի որ այնտեղ սովորողները՝ ուսուցման գործընթացին ներգրավվելու հնարավորությունները շատ են: Նրանք չեն կարող դասից շեղվել, զբաղվել այլ գործունեությամբ կամ զրուցել: Ետին գոտին պակաս նպաստավոր է, քանի որ այնտեղ կարող է աղմուկ լինել, սովորողները երբեմն չեն ցանկանում կենտրոնանալ դասին և շեղվում են: Հետևաբար, ողջ դասարանում արդյունավետություն ապահովելու համար ուսուցիչը պետք կարողանա համադրել բոլոր վերոնշյալ մեթոդներն ու սկզբունքները և գիտակցի դրանց կիրառման առաջնահերթությունը՝ բազմաթիվ մանկավարժական, կրթական, սոցիալ հոգեբանական և այլ գործոնների հաշվառմամբ (Ur, 2012):

Արդյունավետ փոխներգործուն միջավայրի ստեղծմանն է նպատակաուղղված նաև համագործակցային ուսուցումը, որի հիմքում ընկած է սովորող-սովորող, սովորող-ուսուցիչ փոխներգործությունը և կարող է իրականանալ անհատական, խմբային և զուգաշխատանքներով (Harmer, 2010): Իրականում դրանց միջև առկա են զգալի տարբերություններ. Զուգաշխատանքը նախատեսված է կարճաժամկետ, լեզվաբանական բնույթի պարզ առաջադրանքների կատարման համար, օրինակ՝

- ներկայացված երկխոսության բովանդակության ընկալում, վերարտադրում
- հարց ու պատասխանի վարժություն
- լրացման վարժություն և այլն:

Զուգաշխատանքը սովորողներին ներգրավում է կարճատև փոխներգործության մեջ: Այն չի պահանջում երկարատև նախապատրաստում:

Ի տարբերություն զուգաշխատանքի, խմբային աշխատանքը ենթադրում է մանրակրկիտ նախապատրաստում ոչ միայն լեզվական, այլև տեխնիկական՝ բազմաթիվ արտալեզվական գործոնների հաշվառմամբ:

Հաջորդիվ ներկայացնում ենք խմբային աշխատանքի օրինակներ, որոնք արդյունավետ կլինեն իրականացնել բնագիր լեվանյութի կիրառմամբ.

Նախագիծ - Խմբային աշխատանքի այս տարբերակը ենթադրում է առավել համակարգված նախապատրաստում և իրականացում: Կարելի է ընտրել որևէ արդիական թեմա, օրինակ՝ «Շրջակա միջավայրը» - "The Environment" և խմբի անդամներին հանձնարարել՝ հավաքել այդ թեմային վերաբերող բազմատեսակ նյութեր, տեղեկություններ: Առաջին ենթախումբը կարող է գտնել գլոբալ տաքացման վերաբերյալ նյութեր, երկրորդը՝ ջրի աղտոտման, երրորդը՝ հավաքել-առանձնացնել թեմային վերաբերող կարևոր փաստերը, չորրորդը՝ կազմել պրեզենտացիա, հինգերորդը՝ պրոյեկտորի օգնությամբ ներկայացնել ողջ նյութը, և այսպես շարունակ: Նմանատիպ հանձնարարությունները նպաստում են և՛ ընկալողական, և՛ վերարտադրողական կարողությունների զարգացմանը: Սակայն չպետք է մոռանալ, որ նախագիծը հաջողված է, երբ սովորողների լեզվահաղորդակցական կարողությունները բավարար ձևավորված են, հակառակ պարագայում այս մեթոդը պարզապես կձախողվի:

Հարցազրույց - Այս մեթոդն արդյունավետ է ուսուցման բոլոր փուլերում: Բնականաբար, առավել ցածր մակարդակներում հարցերն ավելի պարզ ու մատչելի են, օրինակ՝ What's your name? Where are you from? What's your hobby? և այլն: Բարձր մակարդակներում տրվում են ավելի բարդ հարցեր, որոնց պատասխանները ներառում են նաև կարծիքի, տեսակետի արտահայտում, մտքերի փոխանակում, համաձայնում, հակադրում և այլն:

Մտազրոհ - Այս մեթոդը սովորաբար կիրառվում է սովորողներին խոսքային փոխներգործությանը նախապատրաստելու համար: Նախքան տեքստն ընթերցելը քննարկվում են որոշ թեմաներ, կարծիքներ արտահայտվում և այլն: Օրինակ՝ եթե ներկայացվում է որևէ թեմա, օրինակ՝ «Գլոբալացում» - "Globalization," ապա սովորողները պետք է այդ

Թեման բաժանեն ենթաթեմաների և թվարկեն դրանց առնչվող խնդիրները: Այս հանձնարարությունը կատարելիս ավելի շատ պահանջվում են թվարկումներ, քան քննարկում: Գլխավորապես կարևորվում է տրված թեմայի վերաբերյալ տեղեկության հավաքումը (տես գծապատկեր 1):

Տեղեկատվական բաց (Information Gap) - Այս մեթոդի նպատակն է կենտրոնացնել սովորողներին տեղեկատվության վրա: Լեզվի տարբեր մակարդակներում այս մեթոդը տարբեր կերպ է կիրառվում: Օրինակ, սկսնակներից կպահանջվի կենտրոնանալ ծննդյան ամսաթվի, բնակության վայրի, հաճելի կերակրատեսակի վերաբերյալ տրվող տեղեկատվության վրա: Միջին մակարդակի սովորողներից կպահանջվի կենտրոնանալ սիրելի զբաղմունքի և դրա իրականացման հետ կապված այլ մանրամասների վրա, առաջատար սովորողներից՝ կենտրոնանալ վերացական թեմաների ու գաղափարների վրա և այլն:

Complete the blog using the missing words.

Նկար 1

My Canyon Adventure

Guys, you'll be -----.

By what I did this summer.

My best friend Robbie and I went

----- biking at the Grand

Canyon. It was a ----- adventure.

There were two trails-The north and

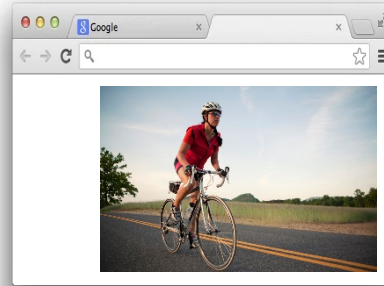
the South Rim. We ----- the South

Rim and the map of it. It seemed like

the less ----- trail.

(tiring, amazed, thrilling, took, mountain)

(McElmurray, 2017)

Գլուխկոտրուկ (Puzzle) - Համարվում է տեղեկատվական բացի տարբերակներից մեկը: Աշակերտներին տրվում է նույն թեմային վերաբերող տեղեկություն, նրանք պետք է ամբողջացնեն բովանդակությունը: Ուսուցիչը կարող է ընտրել որևէ տեքստ և այն բաժանել մասերի: Սովորողները պետք է վերադասավորեն նախադասությունները՝ կառուցելով տեքստը: Կարելի է նաև տեքստի նախադասությունները տրոհել մասերի, և սովորողները փորձեն վերականգնել այն:

Order the sentences below to make a story. The first one is (1) done for you

1. Last Saturday morning I had a strange experience.

2. Deciding to forget my breakfast, I watched it eat everything while I quietly drank my coffee.

3. Then, when I sat in the garden to eat, I noticed two enormous brown eyes looking at me.

4. Feeling frightened, I tried to smile and said 'Hello boy'.

5. They belonged to a large white dog I had never seen before.

6. The dog heard this and jumped onto the chair next to me, smelt my eggs and started to eat.

7. I got up and prepared my breakfast – the usual eggs and bread with coffee.

Խնդրի լուծման և որոշման կայացման առաջադրանք (Problem Solving)

Այս մեթոդը առավելապես նպատակաուղղված է սովորողների կառուցողական, քննական և ստեղծագործ մտածողության զարգացմանը: Պահանջվում է նրանց ուշադրությունը կենտրոնացնել որևէ խնդրի լուծման և համապատասխան որոշման կայացման վրա: Առաջադրանքը կարող է լինել պարզ, օրինակ՝ ցույց տալ ուղղությունը քարտեզի վրա, և բարդ՝ օրինակ, որոշել դետեկտիվ պատմության կամ իրավիճակի հանգուցալուծումը: (<https://www.stenhouse.com/sites/default>)

Գծապատկեր 2

Problem Solving

P: I lost my homework on the bus.

S:-----

P: I missed the school bus and don't have money for a city bus.

S:-----

P: I forgot to pick up little sister from daycare, so they called Dad to come from work to get her

S:-----

--

Կարծիքների փոխանակում (Opinion Exchange) - Սովորաբար, սկսնակ սովորողները դժվարանում են կարծիք արտահայտել: Այդ իսկ պատճառով այս մեթոդը առավել արդյունավետ է ուսուցման բարձր փուլերում: Կարելի է առաջադրել տարբեր թեմաներ, օրինակ՝ կանանց իրավունքների պաշտպանությունը, երեխաների իրավունքների ոտնահարումը, բնապահպանական, գլոբալ տաքացման խնդիրները և այլն: Այս վարժությունը խթանում է սովորողների հաղորդակցական կարողությունների, ինչպես նաև ստեղծարար ու քննական մտածողության զարգացումը:

Exchange ideas and opinions on the topic.

Topic: English: Key to Success

Method: State your opinion using one of the sentence stems. Give reasons to support your opinion.

Start your sentences with:

As far as I am concerned...

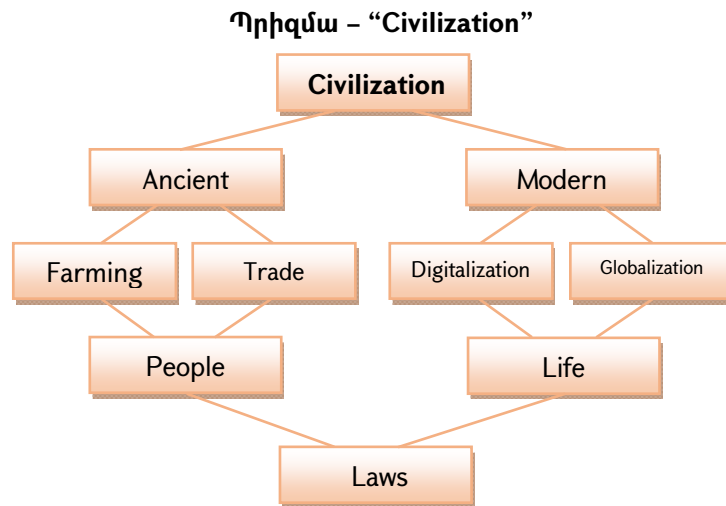
If you ask me...

Personally, I feel...

In my humble opinion...

Համացանց - Համացանցը լայն հնարավորություն է թե՛ ուսուցիչների և թե՛ սովորողների համար լեզվանյութ ընտրելիս կամ մշակելիս: Պարզապես կարևոր է, որ դրանք լինեն արդիական, սովորողներին հետաքրքրող: ¹ Ուսուցիչը կարող է դարձնել դասագրքում ներկայացված որևէ թեմայի շրջանակներում, օրինակ "Civilization"- «Քաղաքակրթություն», աշակերտներին հանձնարարել համացանցից և այլ աղբյուրներից գտնել մարդկային հարաբերություններին վերաբերող տեքստեր, դրանց հետ աշխատելիս ուսուցիչը կարող է հանձնարարել կառուցել պրիզմա՝ " Civilization " թեմայով (տես գծապատկեր 3):

Գծապատկեր 3

¹ Ստորև ներկայացված վեբ-կայքերը կարող են օգտակար լինել ուսուցիչներին բնագիր լեզվանյութ ընտրելիս կամ մշակելիս:

<http://www.eslflow.com/Newspaperstorylessonplans.html>

<http://www.rong-chang.com/eslread/>

<http://www.manythings.org/voa/stories/>

<http://www.bonjourdefrance.com/index/indexappinter.htm>

Բնագիր տեքստերի հետ աշխատելիս աշակերտները կարող են կառուցել **կլաստեր**: Այս մեթոդի կիրառման նպատակն է սովորողների ոչ միայն ճանաչողական, այլև վերարտադրողական կարողությունները զարգացնելը: Կլաստերի կենտրոնում գլխավոր հասկացությունն է, որից ճյուղավորվում են ենթահասկացությունները: Կարևոր է ուսումնասիրվող նյութի վերաբերյալ կարծիքների փոխանակման արդյունքում բաղադրիչների միջև տրամաբանական կապի ապահովումը:

Ուսուցիչը գրատախտակին գծում է շրջանակ, որի մեջ գրում է տեքստի թեման, ապա ճյուղավորում է: Աշակերտները մոտենում են գրատախտակին, և սկսվում է կառուցման գործընթացը, այսինքն՝ նրանք սկսում են կառուցել կլաստերը համապատասխան մտքերի ու փաստերի համադրումից հետո:

Կարծում ենք՝ վերոնշյալ առաջադրանքները նպաստում են փոխներգործության իրականացմանը, ուսուցողական դրական միջավայրի ապահովմանը դասարանում:

Կատարված դիտարկումների ու վերլուծությունների արդյունքում պարզ դարձավ, որ ինտերակտիվ դասարանը ոչ միայն խթանում է սովորողների մոտիվացիան, այլև փոխում նրանց վերաբերմունքը: Նրանք սիրով ու ավելի բարձր տրամադրությամբ են հաճախում դասերին: Եվ, ի վերջո, ոչ միայն լավ են սովորում, այլև արժևորում են ողջ կյանքում լեզու սովորելը, սոցիալական պատասխանատվությունը: Մյուս կողմից էլ՝ զարգանում է նրանց ստեղծարար ու քննական միտքը:

Եզրակացություն

Այսպիսով, կարելի է եզրահանգել, որ օտար լեզու դասավանդելիս փոխներգործության ողջ գործընթացը պետք է ուղղված լինի լեզվի՝ որպես հաղորդակցման միջոցի արդյունավետ օգտագործմանը, այսինքն՝ գործնական կարողությունների ձևավորմանը: Վերջինիս իրականացման համար ուսուցման գործընթացը պետք է ապահովի ինտենսիվ և կանոնակարգված փոխներգործություն, որտեղ գերակա են ինտերակտիվ սկզբունքները, սովորող-սովորող/սովորող-ուսուցիչ փոխհարաբերությունները, հարմարավետ դասարանը՝ բարեհունչ ուսուցողական մթնոլորտի առկայությամբ: Փոխներգործուն միջավայրի ձևավորման արդյունավետության վրա մեծապես ազդում է բնագիր տեքստերի ընտրությունը: Այդ տեքստերն էապես կապված են առօրյա կյանքի և մշակութային արժեքների հետ, ուստի դրանց կիրառումը դասապրոցեսում ստեղծում է իրական

աշխարհի հետ կապի անմիջական միջավայր՝ զուգահեռաբար երաշխավորելով սովորողների գործնական հմտությունների ու կարողությունների ձևավորումը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ասատրյան Ս., Անգլերենը լեզվահաղորդակցական ուսուցման համատեքստում, «Անտարես» հրատարակչություն, Երևան, 2019
2. Brown D., Teaching by Principles. An Interactive Approach to Language Pedagogy, Prentice Hall Regents, 1994
3. Harmer J., How to Teach English, Pearson, Longman, 2010
4. McElmurray P., Close Up A1+, 2017
5. Nuttall C., Teaching Reading Skills in a Foreign Language, MACMILLAN, 2005
6. Richards J. & Renandya W., Methodology in Language Teaching, Cambridge University Press, 2005
7. Sheils J., Communication in the Modern Language Classroom. Council of Europe, 1993
8. Ur P., A Course in English Language Teaching, Cambridge University Press, 2012
9. <https://www.stenhouse.com/sites/default/files/public/legacy/pdfs/8247ch10.pdf>;17.12.2021,15.30

REFERENCES

1. Asatryan S., Anglereny' lezvahaghordakcakan owsowcman hamateqstowm, «Antares hratarakchownt'yown, Er&an, 2019 (in Armenian)

СУСАННА АСАТРЯН, АНИ КАРАПЕТЯН - РАЗВИТИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ НАВЫКОВ УЧАЩИХСЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ АУТЕНТИЧНЫХ ТЕКСТОВ НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

Ключевые слова: аутентичный языковой материал, интерактивная среда, междисциплинарная интеграция, вербальное общение, лексические/ грамматические конструкции

В статье рассматривается проблема развития языковых коммуникативных навыков учащихся с использованием аутентичных текстов в классе. Авторы акцентируют идею о том, что эффективность

изучения языка во многом зависит от активного участия учащихся в учебном процессе. Для этого недостаточно реализовать простое общение в классе. Вместо этого необходимо создать интенсивную и содержательную интерактивную среду с использованием соответствующего текстового материала.

Использование аутентичных текстов в классе делает процесс обучения более увлекательным, приятным и эффективным, поскольку данные тексты связаны с реальной жизнью и созданы для носителей языка. Их применение способствует развитию коммуникативных навыков и мировоззрения учащихся, а также формированию соответствующего отношения к оцениванию демократических ценностей.

SUSANNA ASATRYAN, ANI KARAPETYAN - DEVELOPMENT OF THE LEARNERS' INTERACTIVE SKILLS THROUGH THE USE OF AUTHENTIC MATERIAL

Keywords: *authentic language material, interactive environment, interdisciplinary integration, verbal communication, lexical/grammatical constructs*

The article studies the problem of the learners' language communicative skills development through the use of authentic texts in class. The authors specify the idea of language learning effectiveness mostly depending on the learners' active participation and engagement in the teaching process. For this purpose it is not enough to implement the process of simple communication in class. Instead, it requires creating an intensive and regular interactive environment, jointly with appropriate textual material. Actually the use of authentic texts in class makes the teaching process more interesting, enjoyable and effective as these texts are connected with real life and their application fosters the learners' communicative skill development, world outlook and, the formation of appropriate attitude towards the evaluation of democratic values in life.

Ներկայացվել է՝ 18.03.2022

Գրախոսվել է՝ 26.04.2022